

Vergaderjaar 2012–2013

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 1647

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 april 2013

Tijdens de behandeling van de begroting (Handelingen II 2012/13, nr. 29, item 6, blz. 15–105) van het ministerie van Veiligheid en Justitie op 29 november 2012 heeft het lid Van Hijum mij gevraagd de Kamer te informeren over de mogelijkheden voor de Koninklijke Marechaussee (KMar) om het mobiel toezicht veiligheid (MTV) zo effectief mogelijk uit te voeren. Daarnaast heeft het lid Van Hijum mij gevraagd aan te geven hoe andere landen binnen de Europese regelgeving hun toezicht in de binnengrenszone uitvoeren. Voorts heeft de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie op 28 februari jl. mij verzocht u naar aanleiding van het NOS-bericht «Strengere controle illegalen werkt» te informeren over mogelijke ruimere regels voor grenscontroles. Met deze brief doe ik, mede namens de minister van Veiligheid en Justitie en de minister van Defensie, mijn toezeggingen aan uw Kamer gestand.

Buitengrens

De KMar is verantwoordelijk voor de bewaking van de buitengrenzen van het Schengengebied. Het toezicht van de buitengrenzen vindt plaats op basis van de Schengengrenscodes¹. Hierin zijn gedetailleerde voorschriften neergelegd waaraan moet worden voldaan bij het grenstoezicht op personen die de buitengrenzen van de lidstaten van de EU overschrijden. Deze verordening laat geen ruimte voor mogelijke verruiming van de regels voor grenscontroles.

Mobiel Toezicht Veiligheid van de Koninklijke Marechaussee

In de grenszone met België en Duitsland voert de KMar operationeel binnenlands vreemdelingentoezicht uit, gericht op reizigers vanuit een ander Schengenland, het zogenaamde MTV. Het MTV betreft politiecon-

¹ 1. Verordening nr. 562/2006 tot vaststelling van een communautaire code betreffende de overschrijding van de grenzen door personen.

troles, geen grenscontroles, die als doel hebben illegaal verblijf, mensen-smokkel en documentfraude in een zo vroeg mogelijk stadium tegen te gaan. In dit verband kan de KMar ook assistentie verlenen aan de politie bij de bestrijding van grensoverschrijdende (migratie)criminaliteit.

Eind 2010 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State dat de MTV-controles strijdig waren met de Schengengrenscodes. De MTV-controles zijn daarop wettelijk ingekaderd met betrekking tot de duur, het tijdstip en de frequentie. Hiertoe is het Vreemdelingenbesluit aangepast. Het Europese Hof heeft op 19 juli 2012 een positieve uitspraak gedaan over de Schengenconformiteit van het MTV op basis van de nieuwe regelgeving. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft het standpunt van het Hof overgenomen. Daarmee is sprake van een solide juridisch kader waarbinnen de KMar het vreemdelingen-toezicht in de binnengrenzzone kan uitvoeren, zonder daarmee de Schengenafspraken onder druk te brengen. Na het aanpassen van de juridische grondslag is in 2012 dan ook sprake van een stijging van het aantal uitgevoerde MTV-controles en van de resultaten.

Samen met de KMar is verkend of het MTV effectiever kan worden uitgevoerd. Daarbij is door de KMar aangegeven dat met name behoefte bestaat het huidige juridisch kader ten aanzien van de controle van treinen opnieuw te bekijken. De komende tijd zal daarom samen met de KMar gekeken worden naar een invulling die de flexibiliteit en daarmee de effectiviteit van MTV controles op de treinen verhoogt zonder dat hiermee afbreuk wordt gedaan aan de Schengenconformiteit.

Naar verwachting zal de effectiviteit toenemen omdat op operationeel vlak mogelijkheden zijn om het MTV meer informatiegestuurd en daarmee effectiever uit te voeren. De initiatieven daartoe lopen reeds.

Sinds 1 augustus 2012 wordt de KMar bij het MTV ondersteund door het camera-systeem @migoboras. Met @migoboras wordt de informatiepositie van de KMar aan de binnengrenzen versterkt. Door analyse van verkeersgegevens kan beter bepaald worden op welk tijdstip en op welke locatie het mobiele toezicht het meest effectief is om illegale migratie en grensoverschrijdende (migratie) criminaliteit te bestrijden. Zoals ik u heb toegezegd zal ik u in de zomer van 2013 informeren over de eerste resultaten van het systeem op het vreemdelingentoezicht.

In Europees verband zijn er verschillende initiatieven die de informatiepositie van en operationele samenwerking tussen de lidstaten zullen versterken. Een van de initiatieven is dat de Europese Commissie samen met onder andere het Europees agentschap voor het beheer van de buitengrenzen, Frontex, beziet op welke wijze de secundaire migratiestromen beter in kaart kunnen worden gebracht.

Hiertoe stelt de Commissie voor om data over de migratiestromen te verzamelen en gezamenlijke operaties uit te voeren. Hierdoor kan een beter beeld worden verkregen van wat er in de binnengrenzzone van de lidstaten gebeurt. Vervolgens kunnen de lidstaten op basis van een betere informatiepositie maatregelen nemen om illegale immigratie en grensoverschrijdende migratiecriminaliteit effectiever en efficiënter aan te pakken. De KMar zal met deze informatie beter in staat zijn om gericht MTV-controles uit te voeren. De operationele voorstellen van de Europese Commissie worden op dit moment nader uitgewerkt.

Zoals gemeld door de toenmalige minister voor Immigratie, Integratie en Asiel voorganger per brief d.d. 3 juli 2012 (Kamerstuk 19 637, nr. 1562) zou worden bezien, op welke wijze het systeem @migoboras ter onder-

steuning van de strafrechtelijke rechtshandhaving kan worden ingezet ten behoeve van de bestrijding van grensoverschrijdende (migratie)criminaliteit. Hierbij kan ik u berichten dat medio april 2013 wordt gestart met de inzet van @migoboras voor de strafrechtelijke rechtshandhaving. In de eerste fase zal nog geen opvolging worden gegeven aan de hits (behoudens zeer ernstige gevallen). Daarna volgt een evaluatie van de inzet van deze ANPR-functionaliteit van het systeem. Deze inzet is reeds gewaarborgd door de bestaande juridische kaders die gelden voor ANPR-functies binnen de taakstelling van de KMar. Na evaluatie van de inzetmogelijkheden en – consequenties zal worden bekeken hoe die ANPR-functionaliteit het beste kan worden ingezet. Zowel de Europese Commissie als de buurlanden België en Duitsland zijn over de verbrede inzet van het systeem geïnformeerd.

Wijze van controle in de binnengrenszone door andere Europese landen

Het toezicht in de binnengrenszone is een nationale bevoegdheid van de lidstaten. Elke lidstaat kan de controles in de binnengrenszone daarom op eigen wijze invullen. Dit mag echter niet in strijd zijn met de Europese regels.

In verschillende lidstaten van de Europese Unie worden in de binnengrenszone controles uitgevoerd. Deze controles worden net als in Nederland niet-systematisch, als steekproef verricht op basis van risico-inschattingen van de veiligheidssituatie. Het betreft met name controles op illegale immigratie of inbreuken op de strafwetgeving, veiligheidsvoorschriften of verkeersregels.

Dergelijke controles worden uitgevoerd in de binnengrenszones van onder meer België, Polen, Tsjechië, Frankrijk en Duitsland. Naar aanleiding van de uitspraak van het Europese Hof van 22 juni 2010 inzake Melki is door Frankrijk ook een beperking doorgevoerd in de frequentie en duur van de controles.

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven